

Podání žaloby ve věci nezákonného výběrového řízení na ředitele ÚSTR

Tisková zpráva

23. října 2014

V souladu s oznámením, které jsem zveřejnil bezprostředně po volbě ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) v dubnu 2014, jsem **dnes** podal místně příslušnému Obvodnímu soudu pro Prahu 3 žalobu proti této instituci ve věci nezákonně, podvodně a navíc i amatérsky provedeného výběrového řízení na funkci ředitele ÚSTR.

Žalobou se domáhám určení neplatnosti výběrového řízení včetně všech jeho výsledků, z důvodu jeho protizákonnosti. Během nepřiměřeně dlouhého konkurzu, který trval téměř sedm měsíců, došlo k mimořádně rozsáhlému zneužití práva a úředních funkcí ze strany vysoce postavených představitelů ÚSTR, zejména většiny členů Rady ÚSTR, včetně její současné předsedkyně Emilie Benešové.

Předmět žaloby

Zcela zásadní je, že během výběrového řízení nebyly dodržovány platné zákony a interní předpisy, přičemž Rada ÚSTR a předsedkyně Rady ÚSTR opakovaně překročily své pravomoci a projevíly tím velmi nízkou úroveň právního vědomí. Dále ale také došlo k diskriminaci některých kandidátů a k nedodržení zásady o rovném zacházení, tedy k porušování pracovněprávních předpisů včetně zákoníku práce. U většiny členů Rady ÚSTR lze konkrétně doložit jejich podjatost a aktivní snahu přizpůsobit podmínky soutěže ve prospěch dvou protežovaných kandidátů a naopak v neprospěch ostatních uchazečů.

Výběrové řízení bylo navenek prezentováno jako údajně otevřené, objektivní a „mimořádně transparentní“ (Michal Uhl). Ve skutečnosti byl však jeho průběh narušován nejen řadou zákulisních machinací, ale rovněž zásadními změnami pravidel za pochodu, které sledovaly výše uvedený záměr. Došlo tím k vážnému porušování právní jistoty a k zneužití dobré víry oprávněných účastníků výběrového řízení, kteří při svém rozhodnutí přihlásit se do něj přirozeně vycházeli z očekávání, že soutěž bude pořádána regulérně a především spravedlivě.

Cíleně byla také znemožněna deklarovaná transparentnost vypsání konkurzu. Jednání Rady ve věcech výběrového řízení se konalo převážně za vyloučení veřejnosti a dodnes navíc nebyly zveřejněny klíčové dokumenty a záznamy. Jednalo se o de facto fingované výběrové řízení, které účelově směřovalo k předem určenému výsledku. Rozsáhlé porušování práva během konkurzu bylo možné právě kvůli potlačování transparentnosti.

Fundovanost žaloby

Podaná soudní žaloba má rozsah 178 stran bez příloh a prezentuje velmi podrobnou anatomii případu. Jednotlivé projevy výše uvedených protizákonných jednání jsou v žalobě popsány zcela konkrétně, přičemž žaloba se opírá o celkem 216 důkazů, dodaných soudu spolu s žalobou. Právě náročným sběrem důkazů se především vysvětluje fakt, že žaloba byla podána až nyní, šest měsíců po skončení výběrového řízení.

Cíl žaloby: posílení právního státu a občanské společnosti

Podanou žalobou se nesoudím o peníze, ačkoliv bych tuto možnost vzhledem k utrpěné újmě určitě měl. Podání žaloby vnímám především jako symbol. Pocházím a vyrostl jsem v demokratickém prostředí Švýcarska, kde funguje solidní systém právního státu a vyspělá

občanská společnost. Úroveň korupce patří ve Švýcarsku k nejnižším na světě. Ze své domoviny jsem rovněž zvyklý na určitý standard při obsazování veřejných funkcí. Patří k němu vysoká míra transparentnosti, předvídatelnost podmínek a v neposlední řadě i maximální nestrannost a objektivita v hodnocení uchazečů. Tento standard je nutné bezpodmínečně prosazovat i v České republice. Některé jevy, s nimiž jsem se setkal během výběrového řízení na funkci ředitele ÚSTR, se však vyznačovaly natolik křiklavou mírou nezákonnosti a nepoctivosti, že tato okolnost mě vedla k rozhodnutí postavit se těmto nepravostem prostřednictvím nástrojů právního státu.

Hlavní pohnutka podané žaloby spočívá v mém přesvědčení, že je touto cestou možné přispět k posílení právního vědomí: Jde o obnovení důstojnosti a zákonnosti ve fungování konkrétní státní instituce (ÚSTR), která by již pouhou svojí existencí měla stát na straně demokracie a právního státu. Toto je však možné pouze tehdy, vyplynou-li z jednání porušujícího zákonnost a dobré mravy konkrétní důsledky. Soudní rozhodnutí potvrzující nezákonnost výběrového řízení může mít – spolu s dalšími třemi, již letos vydanými soudními verdikty, jež dokládají protizákonné postupy současného vedení ÚSTR a ABS – nezanedbatelnou společenskou rezonanci. Lze počítat s tím, že takový rozsudek nezávislého soudního orgánu významně přispěje k posílení odolnosti občanské společnosti vůči klientelistickým a korupčním praktikám, které závažně ohrožují uplatnění právního řádu v rámci státní správy ČR a nedůstojně ovlivňují chod věcí veřejných.

Precedens a modelový případ

V České republice se patrně doposud ještě nekonal soudní přezkum výběrového řízení na obsazení čelné funkce ve státní správě. Pravděpodobně se tedy u dnes podané žaloby jedná o precedens. Zároveň jde o modelový případ, který podrobně dokumentuje některé nezákonné praktiky, které se jistě projevíly či projevují rovněž u některých jiných orgánů. I v souvislosti s tím, že se nový služební zákon bohužel nevztahuje k Ústavu pro studium totalitních režimů a dalším organizačním složkám státu, je důležité, aby se na základě závazné jurisdikce omezil prostor, který je dosud volně ponechán při rozhodování o vedení těchto institucí zákulisním machinacím a tajným politickým dohodám. Z předloženého modelového případu může tedy i z tohoto hlediska vzejít významný signál k nápravě poměrů ve veřejném sektoru České republiky, zejména při obsazování významných funkcí.

Nelegitimitnost současného vedení ÚSTR

Zdůrazňuji, že podání žaloby rozhodně není motivováno politicky, ačkoliv s ÚSTR bývají různé politické tlaky často spojovány. Stálé snahy některých politiků, které mají za cíl ÚSTR instrumentalizovat pro stranicko-politické účely, skutečně nelze přehlížet. Současná nejvážnější krize Ústavu od jeho vzniku je ovšem především výsledkem jeho velmi pokročilé „privatizace“ pro účely do značné míry klientelistické. Z této instituce se stal bohužel stroj na koryta, uzavřený systém, kde se točíme neustále v kruhu – ve znamení trapného antagonismu současného vedení proti předchozí garnituře, resp. ideologického boje levice proti pravici. Výsledkem jsou pak konstantní spory mezi zaměstnanci a vedením, neexistence funkčního konsensu mezi hlavními politickými stranami o existenci i poslání ÚSTR a nedůstojné snahy o jeho politizaci.

Jsem nadále hluboce přesvědčen, že pouze osoba nepatřící ani k předchozímu ani k současnému vedení, která je důsledně nadstranická a přichází zvenčí, má šanci situaci ÚSTR stabilizovat a přinášet potřebné uklidnění. Zároveň by mělo jít o osobu, která na základě svého dosavadního působení a své osobnosti požívá základní akceptaci od zaměstnanců a dokáže s nimi komunikovat věcně, nepředpojatě a s patřičným respektem.

Současné vedení ÚSTR tyto podmínky nesplňuje. Postrádá vzhledem k řadě nedodržených slibů základní věrohodnost, není dostatečně kvalifikováno ani odborně ani manažersky – o vážných důsledcích jeho právního amatérismu a avanturismu ani nemluvě. Navíc se nachází od svého nástupu v dubnu 2013 (instalace vedení Foglová/Hazdra) s velkou částí zaměstnanců fakticky v nepřetržitém konfliktu, který v současnosti spíše eskaluje. **S ohledem na důkazy, konkrétně uvedené v dnes podané žalobě, je nutné navíc konstatovat, že současný ředitel ÚSTR Zdeněk Hazdra nebyl zvolen a jmenován do své funkce v souladu se zákonem ani s Jednacím řádem Rady ÚSTR.**

Závěrem informuji o další, a to zcela zásadní skutečnosti. **Členství minimálně dvou osob, které se během výběrového řízení vydávaly za členy Rady ÚSTR a které se za ně dodnes vydávají, vzniklo v rozporu se zákonem. Jejich členství v Radě je tudíž neplatné.** V současnosti disponuji dostatečnými důkazy, které uvedenou skutečnost jasně prokazují. Přesto není tato otázka předmětem dnes podané pracovněprávní žaloby. Podnět k zahájení řízení za oduznání členství v Radě ÚSTR některých osob bude podán u příslušných míst.

Adrian Portmann, Ph.D.

Historický ústav Filozofické fakulty Masarykovy univerzity

e-mail: portmann@mail.muni.cz

Tel. 776 057 714